

MUZICA ESTE CHEMATĂ
SĂ NE TRANSFORME EGO-UL...

The music is called to transform the ego mind...

Elena ȚURCAN

Abstract: *At the book launch of composer George Mustea participants were invited to listen his music. All genres of music created by the composer have been presented: symphonic music, vocal-symphonic, opera, chamber (vocal and instrumental), choral, theatre and film, light-music and popular style. The book contains an audio CD.*

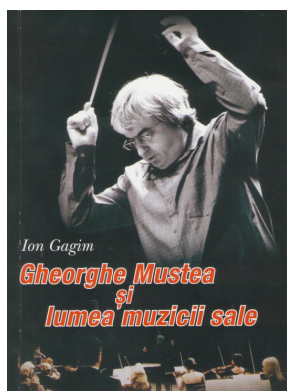
Dacă virtuțile în general reprezintă calitatea de a face bune, de a sluji adevărul și frumosul, atunci iubirea este acea virtute care conferă omului noblețe în plan moral și oferă generoase resurse de creație în plan estetic. Iubirea în sens uman și cu atât mai mult iubirea care ne propulsează prin spirit, dincolo de timpul existenței corporale, este evocată de către D-nul Ion Gagim, autorul cărții „Gheorghe Mustea și lumea muzicii sale”, printre categoriile necuantificabile

SĂRBĂTORI PENTRU SUFLET

pentru un credo de creație a compozitorului Gheorghe Mustea și a muzicologului Ion Gagim. Lansarea cărții, care a avut loc la deschiderea stagiunii 2012-2013 a ciclului de Conferințe-audiții cu genericul „Arta de a asculta și a înțelege muzica”, protagonist Ion Gagim cu invitatul special – compozitorul Gheorghe Mustea, Artist al poporului, pe fundalul muzicii din însăși cartea, a constituit un veritabil act de cultură.

Activitatea a început cu o introducere - audiție în arta maestrului, după care au urmat după carte: 7 emisiuni, 7 note muzicale, 7 culori ale curcubeului... Au fost actualizate cele 2 luni, în care la postul de radio al Companiei Publice „Teleradio-Moldova”, profesorul Ion Gagim a ținut un ciclu de emisiuni dedicate creației compozitorului și dirijorului Gheorghe Mustea, cu prilejul împlinirii vârstei de 60 de ani. De acolo a și venit ideea, la sugestia compozitorului, de a publica textele acestor emisiuni, doleanță satisfăcută prin editarea lucrării de față.

Lansarea volumului a avut ca subiect inițierea auditivă în creația compozitorului. Au fost prezente toate genurile de muzică în care a creat compozitorul: muzica simfonică, vocal-sinfonică, de operă, de cameră (vocal și instrumentală), corală, de teatru și de film, ușoară și stil popular – ceea ce, de fapt, este prezent și în CD-ul ce însoțește cartea. Acesta cuprinde și alte lucrări pentru o mai largă familiarizare cu muzica maestrului prin îmbinarea lecturii cu audierea muzicii.

Cele două ore și jumate, nespuse de frapante, au început cu regula nescrisă în muzică, precum a numit-o profesorul Ion Gagim, regula de aur: „înainte de a vorbi despre muzica, trebuie ca mai întâi să-i oferi ei însăși cuvântul – pînă muzica nu a răsunat, nimic încă nu s-a întîmplat. Apoi poate veni cuvântul despre ea”. Așa și s-a întîmplat. Muzica și cuvântul despre ea, întrebări către maestru, răspunsuri și iar muzică, descifrări pe segmente, muzică, comentarii, analiză. A fost foarte incitant și prin faptul că compoziția era nominalizată după audiție (toată imaginația era pusă la încercare). Era important să ascultăm și să înțelegem – aceasta își dorește orice compozitor.

„Ceea ce este mai important, a trăi în interior adevărurile din creația dată, în a însuși la nivel personal și a ne trăi viața după înțelepciunea care se conține în muzica lui, în poezia lui. Gheorghe Mustea stă față în față cu muzica anume sub aspectul existențial, deci arta nu este un mijloc de informare, ci de transformare și formare. Muzica este purtătoarea de cuvînt a celor mai elevate sentimente, gînduri și trăiri ale ființei umane. Această lume, armonia supremă, ne-o aduce și ne-o dăruiește Gheorghe Mustea prin muzica sa. Gheorghe Mustea este nu numai una dintre cele mai cunoscute personalități artistice ale Moldovei, dar este și unul dintre cei mai valoroși și apreciați oameni de artă, fiind mereu prezent pe scenele

de concert ale Republicii, prezent pe ecranele televizoarelor și pe posturile de radio, minunatele turnee din lumea întregă, diversele întâlniri cu oamenii de artă, de știință, studenții”.

Ne-a impresionat mult opera „Alexandru Lăpușneanu”. Compozitorul a căutat mai mult motivul pentru libret, scris apoi de Gheorghe Dumitriu după cunoscuta nuvelă cu același nume de Constantin Negruzzi. La istoria neamului nostru compozitorul va reveni și în opera „Ștefan cel Mare”. Premiera a avut loc la 1 decembrie 1987 pe scena Operei Naționale din Chișinău. Spectacolul a fost înalt apreciat la noi și peste hotare, opera fiind prezentată și pe scena Teatrului Mare din Moscova, la fel, sub bagheta compozitorului. Pentru această creație i s-a decernat Premiul de Stat al Republicii Moldova.

În ambele lucrări, iar dacă ne aplecăm asupra creației integrale a lui Gh. Mustea, distingem imaginea codrului, pe care, poate că din copilărie (născut în satul Mîndrești, raionul Telenești – acolo începe Codrul) încă, a învățat să-l asculte... „Codrul, și anume doinind... Această imagine arhetipală conține în sine ceea ce are mai fundamental Moldova, atît sub aspect geografic, ca natură, cît și sub aspect ancestral și spiritual. Codrul este „martorul ocular” a tot ce a cunoscut acest plai, atît ca bucurii și fericire, cît și ca dramă, ca tristețe profundă. Codrul este o „ființă vie”, este un „personaj” al istoriei acestui pămînt. Cu codrul au stat la sfat domnitorii Alexandru Lăpușneanu, Ștefan cel Mare, cu el a vorbit Eminescu, cu el stă la sfat omul simplu”. Pe el îl ascultăm frecvent doinind în muzica lui Gheorghe Mustea. Deloc întâmplător Gheorghe Mustea a fost caracterizat ca unul dintre cei mai talentați interpreți ai Doinei. Maestrul Vladimir Curbet după un concurs instrumental la care a participat viitorul compozitor i-a spus : „Tinere, doinele noastre nu pot fi interpretate de oricine de pe lumea aceasta, ci doar de suflete mari și frumoase. Îl ai, acest suflet.”

Nu poți rămîne indiferent de muzica ușoară a lui Gheorghe Mustea. Găsim și în carte o dorință a muzicologului Ion Gagim : „felurile de comunicare a noastră cu lucrurile lumii în care trăim și nu numai. Adică „înlocuirea” sufletului ordinar cu altul, cu unul care vine din lumea divină, lumea lui Dumnezeu, a Spiritului Etern”. Numai că el nu vine, ci este permanent aici și acum, ci noi nu sîntem „acasă”... (devenim ordinari). Muzica este chemată să ne trans-forme eu-l, cu părere de rău ne-am pomenit că acesta „a ruginit” la majoritatea.

„Pentru aceasta mergem la biserică și ne rugăm lui Dumnezeu, pentru aceasta citim și studiem, medităm asupra celor spuse de Eminescu și Vieru, pentru aceasta îl ascultăm pe Mozart și pe Mustea”.

Mă voi referi și la creația lui Gheorghe Mustea în domeniul muzicii populare și activității sale de interpret de muzică populară, ca să mă bucur de prietenia lui Gheorghe Mustea și Nicolae Botgros – această legendă vie a muzicii neamului. Acești doi mari muzicieni ai plaiului nostru, nu putea, cu siguranță, Nicolae Botgros să nu cînte muzica fermecătoare a lui Gheorghe Mustea, și invers, nu putea

SĂRBĂTORI PENTRU SUFLET

Gheorghe Mustea să nu încredințeze neîntrecutului lăutar muzica sa pentru a fi scoasă în fața oamenilor.

Nu a fost lipsă și o generalizare. Gheorghe Mustea se bucură de înaltă apreciere a publicului pentru care scrie și pentru care interpretează, dirijează muzică de diferite genuri, din diferiți compozitori, de diferite stiluri, epoci. Maestrul a fost înalt apreciat și de conducerea statului, fiind decorat cu cele mai înalte distincții ale statului : Artist al Poporului, Cavaler al Ordinului Republicii, Laureat al Premiului de Stat și multe altele.

„Gheorghe Mustea este omul muncii, este creatorul total, este artistul integru. Creația lui este alimentată de o anumită sevă „nevăzută” și neconștientizată chiar de compozitorul însuși – de „mustul” acestui pământ. Totul se zămislește, nevăzut și, deseori, neconștientizat, la nivel de rădăcini și pomul creației lui Gheorghe Mustea este împlinit. Fructele sînt coapte... Muzica reprezintă ceva din care se naște. E vorba de o realitate care se află dincolo de sunetele propriu-zise, realitate care este și ea „muzicală”. Este

o „muzică” de dincolo de muzică, este muzica Luminii, a Sferelor, a Universului”. Maestrul ne-a mărturisit că deseori unele melodii, motive ale creațiilor sale îi apar în auz involuntar „pe neașteptate” (unele chiar în vis), ocolind zona conștiinței, a rațiunii, compozitorului nerămînîndu-i decît doar să le noteze imediat pe ce are la îndemîină (uneori chiar pe palmă la eșirea din „gastronom”) ca să nu dispară.

Rămînem doar cu capul plecat în fața compozitorului și al muzicologului pentru această bogăție tălmăcită. Grație unor discifrări, înregistrate pe discuri, a unor studii purtînd semnătura lui Ion Gagim, creația lui Gheorghe Mustea s-a consacrat în plenitudinea calităților sale organic înrudite cu cele proprii tuturor capodoperelor, a căror esență expresivă constă în sublimarea lirismului, atît de caracteristic sensibilității basarabenilor.

Referințe bibliografice:

1. GAGIM, Ion. *Gheorghe Mustea și lumea muzicii sale*. Ch.: Știința, 2012. 100 p. ISBN 978-9975-67-866-7
2. GAGIM, Ion. *Muzica și filosofia*. Ch.: Știința, 2009. 160 p. ISBN 978-9975-67-629-8

